

Discriminatie belemmert toegang van jeugddelinquenten tot arbeidsmarkt

Ongelijke behandeling sterker uitgesproken bij laaggeschoolden

12 augustus is de Internationale Dag van de Jeugd. Traditiegetrouw een dag met pleidooien voor meer kansen voor jongeren, ongeacht hun sociaal-economische achtergrond. Dat deze kansen thans niet onvoorwaardelijk zijn, toont onderzoek dat werd uitgevoerd onder leiding van economen Stijn Baert en Elsy Verhofstadt (UGent). Schoolverlaters die bij het solliciteren melden dat zij een jaar doorbrachten in een open instelling wegens jeugddelinquentie, zien daardoor hun kansen op een positieve reactie massief dalen.

22% minder positieve antwoorden voor gewezen delinquenten

Globaal kregen in het veldonderzoek 13.6% van de kandidaten die bij hun sollicitatie jeugddelinquentie vermeldden een positieve reactie. Voor de kandidaten die dat niet deden, was er 17.5% kans op een positieve reactie. Anders geformuleerd: schoolverlaters die jeugddelinquentie vermeldden bij hun sollicitatie, zagen hun kans op een positief antwoord met 22% afnemen. Dit verschil is statistisch significant, zodat kan verworpen worden dat dit het gevolg is van het toeval.

Internationaal onderzoek toont aan dat de in het veldonderzoek gevonden evidentie voor achterstelling van gewezen jeugddelinquenten op de arbeidsmarkt **verstreckende gevolgen** kan hebben. Enerzijds is geweten dat werkloosheid het herval in criminaliteit bespoedigt. Anderzijds kan deze door discriminatie veroorzaakte werkloosheid een littekeneffect hebben: werkloosheid in het heden verhoogt de kans op werkloosheid in de toekomst, alle andere factoren gelijkblijvend.

Met het afwijzen van gewezen jeugddelinquenten stellen werkgevers **geen strafbaar feit** aangezien jeugddelinquentie niet is opgenomen als een criterium op basis waarvan ongelijke behandeling illegaal is.

Discriminatie meer uitgesproken bij mannelijke selectieverantwoordelijken en laaggeschoolde kandidaten

Wanneer de onderzoeksresultaten worden opgedeeld naar het geslacht van de selectieverantwoordelijke die vermeld werd in het vacaturebericht, blijkt dat de mate van ongelijke behandeling meer uitgesproken is bij mannelijke verantwoordelijken. **Bij mannelijke selectieverantwoordelijken lagen de kansen op een positieve reactie bij het vermelden van eerdere jeugddelinquentie maar liefst 58.3% lager.**

Ook een opdeling van de onderzoeksdata naar beroep leidt tot een interessante conclusie: discriminatie ten opzichte van gewezen jeugddelinquenten is meer uitgesproken bij het solliciteren voor laaggeschoolde beroepen dan voor hooggeschoolde beroepen. Dit kan verklaard worden door het feit dat werkgevers het behalen van een **hogeronderwijsdiploma zien als een signaal dat de gewezen delinquent op het rechte pad is**. Tegelijk ligt de periode van jeugddelinquentie voor de hooggeschoolden in het veldonderzoek ook verder in het verleden.

Voor het hooggeschoolde beroep van sociaal werker ligt de kans op het ontvangen van een positieve reactie op een sollicitatie waarin jeugddelinquentie vermeld wordt zelfs licht hoger, vermoedelijk doordat deze delinquentie gezien wordt als een relevante ervaring bij het uitoefenen van het beroep.

Methode

In dit onderzoek werden 972 fictieve sollicitaties van mannelijke schoolverlaters uitgestuurd als reactie op bestaande vacatures in de Vlaamse arbeidsmarkt. Naar elke vacature werden 2 sollicitaties verzonden. Beide sollicitanten waren, op details en lay-out na, volstrekt gelijkaardig met uitzondering van één kenmerk: één van beide kandidaten vermeldde in de sollicitatiebrief: "Naar een samenwerking in vertrouwen toe wens ik u nu reeds te melden dat ik tijdens mijn middelbare schoolcarrière een jaar verbleef in een open instelling wegens jeugddelinquentie. Die periode ligt voor mij echter in het verleden en ik beschik over een getuigschrift van goed gedrag en zeden." Deze vermelding is realistisch aangezien het de werkgevers volgens de wet vrij staat om te informeren naar het crimineel verleden van een sollicitant: sollicitanten kunnen deze vraag anticiperen in de hoop dat hun openheid beloond zal worden. De beroepen handarbeider, barman, verzorger, industrieel ingenieur, vertegenwoordiger en sociaal werker werden getest. Als een positieve reactie werd beschouwd: de uitnodiging voor een jobgesprek, de vraag naar meer informatie en de vraag om terug te bellen.

Het veldexperiment werd uitgevoerd tussen december 2012 en april 2013 onder leiding van dr. Stijn Baert en prof. dr. Elsy Verhofstadt, met onderzoeksondersteuning door Masterproefstudenten Brecht Gerniers en Bram Van Bouchaute. De volledige anonimiteit van de geteste werkgevers wordt gegarandeerd.

Info

Meer info in het wetenschappelijk artikel: <http://dx.doi.org/10.1080/00036846.2014.990620>.